

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Petra Mikeše v právní věci žalobkyně: **J. B.**, zast. JUDr. Jiřím Králíkem, advokátem se sídlem Karla Hynka Máchy 604/6, Hradec Králové, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, pracoviště Hradec Králové, se sídlem Slezská 839, Hradec Králové, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2014, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 2. 2016, čj. 29 Ad 16/2014 - 59,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, JUDr. Jiřímu Králíkovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3146 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) požádala o invalidní důchod z důvodu zdravotních potíží, její žádost byla rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení

v Jičíně ze dne 2. 4. 2014 zamítnuta. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka námitky, které byly žalovanou též zamítnuty. Podle obou rozhodnutí stěžovatelka trpí dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem (omezení pohybu levého ramene, vertebrogenní algický syndrom a psychické potíže), avšak míra s tím souvisejícího poklesu pracovní schopnosti nedosahuje 35%, což je nejnižší hodnota pro přiznání invalidity prvního stupně. Invalidní důchod jí nebyl pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, přiznán.

[2] Stěžovatelka s posouzením ze strany žalované nesouhlasila a napadla je žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové. Namítala, že její zdravotní stav zůstal po operaci, která měla její potíže zlepšit, stejný, tím se zhoršil její psychický stav i onemocnění páteře. Své potíže prokazuje přiloženými lékařskými zprávami, žádá o přezkoumání jejího zdravotního stavu a přehodnocení nepřiznání invalidního důchodu. Krajský soud po provedení povinného důkazu posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „Posudková komise MPSV“), včetně doplňujícího posudku a jeho potvrzení jiným pracovištěm žalobu zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Stěžovatelka podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Po ustanovení zástupce doplnila, že ji podává z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy pro vady řízení, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Namítala, že lékařské posudky provedené v řízení před správními orgány obou stupňů jsou nepřesvědčivé a neobjektivní. Krajský soud byl povinen své rozhodnutí postavit nejen na nesprávných rozhodnutích posudkových komisí, ale též na lékařských zprávách předložených soudu. Stěžovatelka se domnívá, že není dlouhodobě schopna samostatné výdělečné činnosti, cítí se společensky omezena a trpí depresi. Posudkové komise MPSV se dostatečně nezabývaly jejím duševním stavem a nesprávně ho vyhodnotily. Na základě této vady byl zdravotní stav stěžovatelky nesprávně posouzen.

[4] Posudky, které si od posudkových komisí MPSV vyžádal krajský soud, nesplňují požadavky celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, neboť se nevypořádaly se všemi rozhodujícími skutečnostmi, které stěžovatelka namítala. Takové posudky nemohly být dostatečným podkladem pro rozhodnutí soudu. Z těchto důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky pro projednání kasační stížnosti, a proto přezkoumal v záhlaví označený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů. Ověřil přitom, zda napadené rozhodnutí či řízení jeho vydání předcházející netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[7] Námitka neúplného nebo nepřesvědčivého posouzení zdravotního stavu stěžovatelky v řízení o dávkách důchodového pojištění se podle judikatury Nejvyššího správního soudu posuzuje jako námitka jiné vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 3. 4. 2013, čj. 6 Ads 158/2012-24, nebo ze dne 13. 11. 2013, čj. 6 Ads 45/2013-25).

[8] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání (správního) rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu, tedy v projednávané věci ke dni 10. 6. 2014. Pojištěnec je v souladu s § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35%. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu: a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35% a nejvíce o 69%, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70% též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[9] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou, medicínskou a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek posudkové komise ministerstva splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, pokud se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně těch, jež namítá posuzovaný, a ze kterého je zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace. Takový posudek je zpravidla stěžejním důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky č. 359/2009 Sb., přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod

příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k této vyhlášce, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 této vyhlášky. (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 6. 8. 2008, čj. 3 Ads 45/2008-46, ze dne 3. 4. 2013, čj. 6 Ads 158/2012-24, nebo ze dne 13. 11. 2013, čj. 6 Ads 45/2013-25).

[10] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu ověřil, že zdravotní stav stěžovatelky byl posouzen v souladu se zákonem posudkovou komisí MPSV, a to dokonce opakovaně. Nejprve byl posudek na žádost soudu vypracován posudkovou komisí MPSV, detašovaným pracovištěm v Hradci Králové. Stěžovatelka byla dne 20. 2. 2015 komisí v předepsaném složení vyšetřena, vyhodnotila též předchozí závěry OSSZ a žalované, i lékařské nálezy předložené stěžovatelkou a vyžádané od ošetřujícího praktického lékaře. Komise po vyhodnocení všech uvedených podkladů a vlastního vyšetření dospěla k závěru, že u stěžovatelky se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav v důsledku postižení levého ramenního kloubu. Toto zjištění odpovídá všem předloženým lékařským zprávám a není s nimi v rozporu. Jde z medicínského hlediska o úponové bolesti svalových spojení v oblasti ramenního kloubu. Toto zdravotní postižení je uvedeno v kapitole XV, odd. B, položka 3 písm. b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které komise stanovila ze zde upraveného rozmezí 15 – 25% míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici, tj. ve výši 25 %. Procentní hranice byla zvolena vzhledem k funkčnímu postižení levého ramenního kloubu, v horní hranici procentního rozpětí byly zohledněny i další zdravotní potíže (zejména vertebrogenní) a kvalifikace stěžovatelky. Podle posudkové komise další zdravotní postižení nezpůsobují samostatně větší pokles pracovní schopnosti než rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, proto se ve smyslu § 3 výše citované vyhlášky procentní míra poklesu pracovní schopnosti nemění. Nejedná se o invaliditu podle § 39 odst. 2 písm. a), b), c) zákona o důchodovém pojištění.

[11] Při ústním jednání soudu stěžovatelka zdůraznila závažnost svých psychických problémů a předložila lékařskou zprávu od odborného lékaře – psychiatra. Krajský soud si na základě těchto informací vyžádal doplnění posudku PK MPSV, za účelem vyhodnocení těchto zdravotních potíží. Posudková komise MPSV v Hradci Králové stěžovatelku vyšetřila, vyhodnotila lékařské zprávy a nálezy, a dospěla k závěru, že stěžovatelka netrpí středně těžkými nebo těžkými poruchami, její psychické postižení hodnotila podle kapitoly V, položky 4, písm. b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., s mírou poklesu pracovní schopnosti nejvýše o 15 %. Komise neshledala důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru.

[12] Stěžovatelka byla s tímto závěrem seznámena a požádala soud, aby si vyžádal v její věci kontrolní posouzení posudkovou komisí v Praze. Krajský soud jejímu požadavku vyhověl a vyžádal si ověření posouzení zdravotního stavu stěžovatelky před posudkovou komisí MPSV v Praze, se zaměřením na vyhodnocení závažnosti jednotlivých omezení stěžovatelky a odůvodnění případného využití či nevyužití § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.

[13] Zdravotní stav stěžovatelky byl následně přezkoumán posudkovou komisí MPSV v Praze. V jejím posudkovém zhodnocení jsou popsány předchozí posudky, lékařské zprávy, nálezy a výsledek osobního vyšetření stěžovatelky, která byla jednání posudkové komise opět osobně přítomna. Posudková komise velmi podrobně popsala jednotlivé

pokračování

zdravotní potíže, průběh léčby, včetně operace levého ramene a následné rehabilitace. Vyhodnotila v souhrnu zdravotní omezení levého ramene, vertebrogenního syndromu a psychických potíží a dospěla k závěru, že rozhodující zdravotní postižení stěžovatelky je středně těžké omezení pohybu v ramenním kloubu dominantní končetiny podle kapitoly XV, oddílu B, položky 3 písm. b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., tedy shodně jako posudková komise v Hradci Králové. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na horní hranici stanoveného rozmezí, tj. 25 %, a to již s přihlédnutím k ostatním zdravotním potížím i pracovní kvalifikaci stěžovatelky. Pro využití § 3 nebo § 4 citované vyhlášky komise neshledala medicínské odůvodnění. Komise uvedla, že nezpochybňuje zdravotní potíže stěžovatelky a jejich závažnost. Ta však nedosahuje intenzity, kterou právní předpisy spojují s přiznáním invalidity. Vzhledem ke kvalifikaci a též s ohledem na věk stěžovatelky nelze vyloučit schopnost rekvalifikace na jiný druh výdělečné činnosti, např. práce administrativního charakteru či lehká manuální práce.

[14] Krajský soud po vyhodnocení všech výše uvedených skutečností žalobu zamítl, odkázal zejména na shodné závěry posudků posudkových komisí MPSV.

[15] Nejvyšší správní soud na základě takto zjištěného průběhu řízení před krajským soudem a zde zjištěných skutečností konstatuje, že neshledal vady řízení před krajským soudem, ke kterým by musel přihlédnout v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. Napadené rozhodnutí je řádně odůvodněno a opírá se o důkladné zjištění skutkového stavu. Krajský soud v řízení vyžádal v souladu se zákonem povinné posouzení zdravotního stavu stěžovatelky posudkovou komisí MPSV. Na žádost stěžovatelky nechal vypracovat i doplnění posudku o vyhodnocení jejích psychických potíží. I přes jednoznačnost a úplnost takto vypracovaného a doplněného posudku krajský soud vyhověl pro odstranění pochybností žádosti o kontrolní posouzení zdravotního stavu stěžovatelky jiným pracovištěm posudkové komise. V souhrnu je možno bez pochybností konstatovat, že skutkový stav spočívající v posouzení zdravotních potíží stěžovatelky byl zjištěn dostatečně, velmi podrobně a s jednoznačným závěrem ohledně dominantního postižení a jeho vlivu na pokles pracovní schopnosti.

[16] Posudkové komise ve svých posudcích kromě jiného popsaly srozumitelně obsah lékařských zpráv, které předložila stěžovatelka. Závěry odborných lékařů nejsou v rozporu s posudkovým závěrem komise MPSV. Jak je výše uvedeno pod bodem 13, posudkové komise nezpochybňovaly, že stěžovatelka má zdravotní potíže, které jí omezují při pracovní činnosti. Ve všech posudcích, včetně těch provedených v obou stupních správního řízení, je konstatováno, že schopnost pracovní činnosti stěžovatelky je omezena z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Liší se pouze subjektivní hodnocení míry tohoto omezení ze strany stěžovatelky a objektivní podle přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.

[17] Stěžovatelka označuje lékařské posudky správních orgánů i posudkové komise MPSV za nepřesvědčivé a neobjektivní, avšak své výhrady nekonkretizuje. Neuvádí, jaké konkrétní závěry posudků jsou případně v rozporu s jí předloženými lékařskými zprávami, případně, které podklady nebyly vyhodnoceny. Tvzení, že se posudkové komise dostatečně nezabývaly jejím duševním stavem, je v rozporu v průběhem řízení před

krajským soudem a jím shromážděnými důkazy. Krajský soud si právě z důvodu posouzení vlivu psychických potíží stěžovatelky na pokles pracovní schopnosti vyžádal doplnění posudku PK MPSV. Stěžovatelka byla posudkovou komisí MPSV v Hradci Králové dne 27. 8. 2015 osobně vyšetřena, takto doplněný závěr byl dále prověřen posudkovou komisí MPSV v Praze. Nelze tedy přisvědčit tomu, že její duševní stav nebyl v řízení zkoumán, přičemž žádné další výtky vůči konkrétním závěrům posouzení stěžovatelka neuvádí.

[18] Námitka, podle které posudky komise MPSV nesplňují požadavky celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, je též zcela obecná. Ve všech posudcích jsou rozebrány zprávy odborných lékařů, o které stěžovatelka opírala svá tvrzení o invaliditě. Jak je výše konstatováno, posudkoví lékaři nedospěli k odlišným závěrům ohledně omezení pohyblivosti ramenního kloubu a dalších zdravotních potíží stěžovatelky. Potvrdili zjištění odborných lékařů a následně je porovnali s právní úpravou přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. V lékařských zprávách, které stěžovatelka předložila správním orgánům a krajskému soudu, je popsán zdravotní stav (který se neliší od hodnocení posudkových lékařů), avšak není a nemůže v nich být uveden závěr o její invaliditě. Závěr o míře poklesu pracovní schopnosti v důsledku zjištěných zdravotních potíží je kombinací lékařského a právního hodnocení, které je oprávněn učinit pouze posudkový lékař.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Námitky stěžovatelky nejsou z výše uvedených důvodů důvodné a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1, věty druhé, s. ř. s. zamítl.

[20] Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[21] Ustanovenému zástupci náleží odměna za dva úkony, tj. převzetí věci a doplnění kasační stížnosti, dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., což činí za použití § 9 odst. 2 stejné vyhlášky 2000 Kč (1000 Kč za každý úkon). Po připočtení náhrady režijních nákladů ve výši 600 Kč (2 x 300 Kč) a zvýšení o daň z přidané hodnoty (21%, tj. 546 Kč) činí celková částka odměny a nákladů ustanoveného zástupce 3146 Kč, které mu budou vyplaceny na jeho účet podle výroku III. tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu